

Norsk Munnharpeforum

Årsmelding 2022

Generelt:

Norsk Munnharpeforum (NMF) avsluttet 2022 med 146 (143) medlemmer, herav 4 (4) æresmedlemmer og 14 (14) utenlandske medlemmer. Tall i parentes fra forrige år.

Styret har bestått av Bent Åserud (leder), Sven Håkon Jørgensen (nestleder og kasserer), Mona Ottesen (sekretær) og styremedlemmene Viggo Vestel, Karina Tangen og Reidar Ottesen.

I samsvar med vedtektene utføres styrearbeidet hovedsakelig gjennom e-post og Skypemøter. Det har vært holdt et styremøte på Gjøvik i 2022 samt rundt seks Skypemøter i året som har gått. Arbeidsinnsatsen blir ikke registrert eller rapportert, men vi tror at omlag ett årsverk er lagt ned som frivillig innsats blant medlemmene.

Klangen før fela

«Klangen før fela» er et samarbeidsprosjekt mellom Riksscenen, Kvedarforum, Norsk Lur og Bukkehornlag, Norsk Langeleikforum og Norsk Munnharpeforum. I fjor ble også representanter fra det samiske joikemiljøet og organisasjonen Juoigiid Searvi invitert med. Festivalen arrangeres annet hvert år, og en egen styringsgruppe med representanter fra alle organisasjonene har jevnlig planleggingsmøter i forkant av festivalen.

Det har ikke vært avholdt festival i 2021. Planlagt arrangement 2022 ble avlyst pga. Corona, og ble besluttet flyttet til 2023.

Munnharpefestival 2022

Det har gått noen år siden sist festivalen var på Ål, men med Hallgrim Berg som lokal medhjelper og kontaktperson fant vi et egnet sted i Topcamp Hallingdal. På mange måter ble dette en festival etter Sota seter malen. Vi bodde, spiste, gikk på kurs og hadde konsert inne på det samme området og NMF stod for arrangementet selv

Fredagen startet med konsert av lokale krefter, som etter hvert har blitt en tradisjon. Tove Bøygard på sang/gitar i samspill med Bjørn Kvinnegard på munnharpe, åpnet konserten. De ble etterfulgt av Leksvold Munnharpe, som bestod av Bjørn Kvinnegard, Hallgrim Berg og Sigbjørn Stølen.

Lørdagen startet med munnharpekursene. Etter de ble avsluttet for dagen, hadde Oddvin Horneland et foredrag om «Tonedannelse og munnharpe» med vekt på akustikk. Dette var et dypdykk i det indre hørselsorganet eller som Oddvin selv formulerte det: «Lyd – frå trykkbølger i luft til signaler i hjernen». Her var det mye kunnskap som var godt presentert, men krevde tid til å fordøyes.

Til konserten hadde vi endelig fått mester munnharpist Thov Wetterhus til å komme. Seks ganger vinner av Landskappleiken og aktuell med munnharpesolo albumet «Stålslått». Sannsynligvis det første albumet med munnharpe på vinyl her i landet. Etter hans avdeling fulgte solide munnharpespillere i tur og orden: Veronika Søm, Hallgrim Berg og et etterlengtet gjensym med Daniel Due Tønnesen som sammen med Jim Erik Hoem hadde en fin duo opptreden. Dessuten spilte Alf Storm og Simen Roheim Iversen og ikke forglemme Morten Abilsnes og Pipa Paljakka.

Som sagt ble det en nedempet, men trivelig festival med rundt 25 frammøtte og 17 kursdeltagere

Instruksjon – kurs i smiing og munnharpespell

Norsk Munnharpeforums medlemmer oppfordres til å bidra til å gjennomføre spillekurs når dette i forskjellige sammenhenger etterspørres rundt i landet. I Molde og omegn jobber Jim Erik Johansen og Daniel Due-Tønnessen aktivt for munnharpe miljøet. De har avholdt to spillekur i 2022 med totalt 16 deltakere. Sven Håkon Jørgensen har videre hatt to smikurs i Møre og Romsdal med totalt 8 deltakere. Det gror godt i M&R for tiden.

I tillegg har vi avholdt vanlige smikurs og spillekurs under Musikkhelgen på Gjøvik og flere spillekurs under den årlige munnharpefestivalen.

Disse aktivitetene er viktig feltarbeid, og gir folk anledning til å møte etablerte munnharpespillere og -smeder for å lære direkte.

NMF har tre sett med munnharper som lånes eller leies ut til kursdeltakere. Dette er enten til bruk på kurs i NMF-regi eller andre kurs, men instruktøren må være medlem av Norsk Munnharpeforum og undervise etter NMF sine prinsipper.

Samarbeid med «Setesdalsfolk for oppfølging av UNESCO Setesdal»

Setesdalsmusikken og dansen har fått plass på Unescos verdensarvliste for immateriell kunst, og Agder fylkeskommune har opprettet en prosjektstilling for å promotere dette. Prosjektleder Annbjørg Lien tok kontakt med NMF for å drøfte et samarbeid omkring opplæring av lokale smed i Setesdal. Det er Folke Nesland som skal være kursinstruktør, og det er gjennomført et kurs i oktober 2021 og april 2022.. Dokumentasjon blir en del av prosjektet. Kursdeltaker Bjarne Rysstad har i ettertid startet med jevn produksjon av munnharper, og vi håper han fortsetter.

Musikkhelg på Gjøvik

I mai 2022 ble musikkhelgen på Gjøvik arrangert for 13. gang. Smikurset har blitt en stor suksess og en årlig tradisjon. Denne gangen var det ikke så mange elever på smikurset så det ble kun fyrt opp i gammelsmia på Mjøsmuseet. Instruktører var Stein Terje Mathisen og Alexander Sørnes. Samtidig gikk kurset i spikking/laging av seljefløyter og barkelur. Instruktører her var Hans Fredrik Jakobsen og Stein Villa.

I tillegg til instrumentmakerkursene ble det også avholdt en rekke spillekurs; deriblant munnharpespill for nybegynnere med Bernhard Folkestad og kurs for viderekomne med Jim Erik Johansen.

Fredagen var det «krydderkonsert» med Kenneth Lien og påfølgende dugnadskonsert om kvelden. Denne konserten er alltid en opplevelse med både elever og dyktige utøvere som framførte sine slåtter. Her bør nevnes Marit Steinsrud - langeleik, Stein Villa - harpe m.m., Hans Fredrik Jakobsen - seljefløyte og Magne Furu - den siste på sag. Lørdag kveld var det hyggelig samvær og buskspill med mange forskjellige instrumenter på Hunn.

Ny musikkhelg går av stabelen i mai 2023.

Instruksjonsheftet:

Ansvarlige for arbeidet har vært Veronika Søm og Bernhard Folkestad. Utforminga av heftet kan endres på kort varsel. Pr. i dag er illustrasjonene og tekstene ferdige. Melodiuvalg er skrevet ut på noter, redigert av Reidar Ottesen. Instruksjonsheftet har fått ny bladbunad, med nye fotoillustrasjoner. Alle lytte-eksemplene er nå innspilt i G- og A-dur, og er tilgjengelig på heimesida www.munnharpe.no. Det er nå gjort nytt opptrykk av instruksjonsheftet som deles ut på aktuelle kurs, og grunnet god omsetning må nytt opptrykk planlegges.

Informasjonsarbeid:

Munnharpa kom med fire nummer, slik det er nedfelt i vedtektene. Medlemsbladet er et viktig bindeledd i munnharpeforumet. Bladet trykker artikler om alle sider ved munnharpa og munnharpetradisjonene, både i Norge og utlandet, samt omtale av CD-er

og litteratur, og ulike arrangement blir referert. Tilgang på stoff har vært jevn og god. At alt stoffet blir oversatt til engelsk er vesentlig for de utenlandske medlemmene, og det forenkler kommunikasjonen med de internasjonale munnharpeorganene. Bernhard Folkestad er ansvarlig redaktør.

Hjemmesiden www.munnharpe.no har vært administrert av Mona Ottesen, som overtok stafettpinnen mot slutten av 2021 og fra 2022 drifter nye websider med ny webleverandør etter omfattende omorganisering. Hjemmesida skal fylle ut informasjonsvirksomheten ved at den supplerer medlemsbladet, og vil også ha informasjon som oversikt over munnharpesmeder, kurs, lydfiler, lenker til relevante nettsider, æresmedlemmer etc. Websidene skal bidra aktivt til inspirasjon og kursvirksomhet i munnharpespill. På internettsida vår finner du oppdatert informasjon om aktivitetene til Norsk Munnharpeforum, alt godt oversatt til engelsk for utenlandske lesere.

Facebookgruppa «Munnharpa» er et møtested med rask informasjonsspredning av hendelser og diverse om munnharpa. Medlemmene i gruppa er flinke til å legge ut informasjon og underholdende klipp, samt info om munnharpe som andre kan være interessert i. Pr. medio februar 2023, er det 1335 medlemmer i FB gruppa. Administratorer her er Veronika Søm, Olav Wendelbo, Einar Turtum og Mona Ottesen.

Internasjonale kontakter:

NMF er medlem av The International Jew's Harp Society. Bernhard Folkestad har som redaktør i Munnharpa regelmessig kontakt med nasjonale munnharpe- organisasjoner fra nær sagt hele verden. Mange internasjonale aktører ønsker å komme hit for å spille, men dessverre hindrer økonomien oss i å ta imot flere utenlandske utøvere.

The International Jew's Harp Society (JIJHS) arrangerte den niende internasjonale munnharpefestivalen i Berlin 27-31. juli 2022. Ånon Egerland var NMF's representant på festivalen og hans fyldige reportasje derfra kan leses i Munnharpa nr 96.

Bokprosjektet: "Munnharpa i Norge – historie og levende tradisjon"

Norsk Munnharpeforum har, som kjent, lenge arbeidet med en større bokutgivelse. Den har som arbeidstitel "Munnharpa i Norge – historie og levende tradisjon" – eventuelt «Den Store Norske Munnharpeboka» - og skal handle om munnharpas historie og tradisjoner i Norge. Arbeidet bygger blant annet videre på teksteftet (100 sider) som ble utarbeidet til dobbelt CD utgivelsen «Fille-Vern. Gamle og nye mestre i norsk munnharpetradisjon» som ble utgitt av NMF i samarbeid med NRK, på plateselskapet Ta:lik i 2006. Vi holder fremdeles i bokprosjektet, og har nå en mer detaljert ramme/disposisjon. Men vi har foreløpig ikke fått til en helhetlig plan for finansiering. Det diskuteres om det er realistisk og mulig å realisere dette prosjektet i form av en bok på papir. Alternativet er eventuelt en digital løsning. I bokprosjektets komité sitter Viggo Vestel, Morten Abildsnes og Reidar Ottesen. Stoffet er så smått begynt å bli samlet inn, og en rekke ressurspersoner i miljøet har sagt seg villige til å arbeide fram tekster. Noen eksempler: Jon Melhus har blant annet skrevet en artikkel om smeden, nå avdøde, Knut Tveit, Morten Abildsnes arbeider med en tekst om munnharpa i dalfører vi ikke vet så mye om, Bernhard Folkestad skriver om Munnharpa og det paranormale, Reidar Ottesen skriver blant annet om erfaringer som smed, og samtlige samler inn historier og bilder som belyser munnharpas «liv» og virke i ulike deler av landet. Svært gledelig er det at vårt mangeårige medlem, Veronika Søm, som er journalist, nå er godt i gang med å samle inn stoff og produsere artikler om den norske munnharpa. NMF bifaller Veronikas prosjekt på det sterkeste og mener at dette ikke bare har stor verdi i seg selv, men også at stoffet som her skaffes tilveie vil være svært viktige bidrag til bokutgivelsen. Som mange av våre medlemmer vil kjenne til har Søm allerede publisert flere artikler i «Folkemusikk. Magasin for folkemusikk og folkedans» nr. 1, 2022. Vi må heller

ikke glemme bidragene fra fotografen Lena Knutli som har skapt særdeles flotte fotos til artiklene. Veronica og Lena har også en nettside der prosjektet Norsk Munnharpe presenteres. Her finnes grundige portretter av utøvere og smeder, der også Knutli's særs gode portretter inngår. Se: Om prosjektet — NORSK MUNNHARPE. Dette er opplagte kandidater til bokprosjektet. Arbeidet med boka har gått noe seint framover. Det hele er avhengig av tid, kapasitet og helse hos oss som arbeider med den. Men vi har trua, og håper at Jubileumsfestivalen i 2023 vil gi noen gode vitaminer til arbeidet framover!

CD Prosjektet: «...etter Fille-Vern»

I 2023 er det sytten år siden (!) NMF i 2006 gav ut dobbelt cd'en «Fille-Vern. Gamle og nye mestre i norsk munnharpetradisjon», i samarbeid med NRK og plateselskapet Ta:lik. Mot en slik bakgrunn har NMF satt i gang et initiativ til å lage en oppfølger, der den norske munnharpas utvikling etter «Fille-Vern» skal dokumenteres. Flere nye spelemenn har kommet til, og munnharpa har også i større grad enn tidligere inngått i uvante kombinasjoner og eksperimentelle sammenhenger, særlig blant yngre utøvere. Tyngdepunktet på cd'en vil likevel være i det tradisjonelle slåttetspelet. Like fullt kan disse nye utviklingstrekkene også være spennende å få et innblikk i, ikke minst for å understreke den norske munnharpa som levende og kreativ tradisjon som hele tida er i utvikling og endring.

Plateselskapet Ta:lik har nok en gang bekreftet at de vil være vår samarbeidspartner, og har lang erfaring med utgivelser i samarbeid med NRK. Dessverre sliter vi enda med å finne ressurser til å få dette arbeidet i bedre gjenge. Arbeidet med en slik CD impliserer selvsagt også en del utgifter i form av frikjøp fra NRK, honorar til utøverne, til layout, og til generell produksjon.

Vi nevner også at opptaka gjort av vårt tidligere medlem, Øivind Abrahamsen, på digitale DAT kassetter og som dekker en rekke år i NMF's tidlige historie, er levert inn til *Nasjonalbiblioteket* for digitalisering. Som følge av pandemien har dette arbeidet blitt noe forsinket fra Nasjonalbibliotekets side. Men når disse opptaka er digitalisert vil de naturligvis inngå i slåttetilfanget som vil kunne bli valgt ut til jubileums cd'en og eventuelle andre utgivelser. Reidar Ottesen har sagt seg villig til å lede arbeidet med å gå gjennom materialet for å identifisere slåttene og spelemennene. *Kontakt med NRK er opprettet*, men utarbeiding av en endelig kontrakt er ennå gjort. NRK's arkiver har også i lang tid vært utilgjengelige ettersom de er under omarbeiding til et nytt og forhåpentligvis mer effektivt digitalt system. Vi håper de snart blir tilgjengelige og lyttbare!

Nytt på denne CD utgivelsen er at vi vil legge opp til at NMF skal gjøre *egne nye opptak* når anledningene byr seg. På festivalen i Hallingdal fikk vi eksempelvis flere gode opptak, blant annet med Thov Wetterhus. Vi vil selvsagt også gjøre *opptak i NMF regi under Jubileumsfestivalen*. Det betyr imidlertid at *CD'en ikke vil bli ferdig til Jubileet*. Men likevel... den som venter på noe godt...! Vi samler også inn gode opptak fra andre arrangementer. Her har vi for eksempel fått tilgang til et spennende opptak fra Riksscenen's faste arrangement, «Tuva's Blodklubb», i desember 2022, der den såkalte «Munnharpekvartetten» – som i dette tilfellet var en trio, bestående av Anders Røine, Kenneth Lien og Thov Wetterhus (Hans Hulbækmo var dessverre forhindret) – stod for en forrykende konsert som vi forhåpentligvis vil kunne benytte til CD'en, etter avtale med utøverne.

Forberedelser til jubileumsfestivalen 2023

NMF startet i 1998, og i 2023 har vi altså holdt på i 25! Vi skal med andre ord feire dette med å arrangere en *jubileums festival* som skal avholdes på Riksscenen, 15-17 september. I disse dager arbeider vi med å sende ut forespørsler til munnharpespillere og andre som vi vil invitere til å holde konsert, som avsluttes med dans til

munnharpespill Det vil selvsagt også bli arrangert kurs på ulike nivåer, tradisjonen tro. Her håper vi å fortsette det beste fra våre festivaler oppgjennom tidene, og også få vist fram nye generasjoner med munnharpespillere, smeder, dansere og miljøet som helhet, sammen med representanter for 'gamlingene', der flere var med å få i gang den nye given i miljøet som NMF i disse åra har videreført. Litt høgtid må vi med andre ord her kunne koste på oss!

Men det skjer også mer: Det norske munnharpemiljøet har, som vi alle veit, gode tradisjoner med å plassere og utforske munnharpa i samspill og til gjensidig berikelse med andre musikksjangere. I 2002 skrev, for eksempel, vårt nasjonale musikk-ikon, *Arne Nordheim*, sin «Partita for fire munnharper og elektronikk», som har vært fremført flere ganger, blant annet på NMFs 15-års jubileumsfestival. Ved samme anledning ble også østerrikeren Johann Heinrich Hörmanns «Partita for åtte instrumenter» fra 1735, fremført, noe som trolig er det eldste kunstmusikkverket der munnharpe inngår. I forbindelse med vår 25 års festival har vi derfor spurt to sentrale norske samtidskomponister om å skrive hvert sitt verk for munnharpe og andre instrumenter.

Dette vil bli urframført under konserten lørdag 16.september 2023! Denne konserten vil også være en del av *Ny Musikkfestivalen Ultima's konsertprogram*. Vi har allerede fått innvilget støtte fra Det Norske Komponistfond til den ene komponisten, og sender ny søknad om støtte til den andre i disse dager. Ønsket om å utforske *munnharpa i nye sammenhenger* vektlegges også ved profilen til komponistene som er valgt ut:

Verk 1 *Anne Hytta* - Stykke for munnharpe, hardingfele, cello og vibrafon/glass
Anne Hytta er et svært velkjent navn som folkemusiker med hardingfele som hovedinstrument. Hun komponerer og arrangerer ny musikk i skjæringspunktet mellom folkemusikk, samtidsmusikk og andre modale folkemusikktradisjoner. Har deltatt i en rekke samarbeidsprosjekter, og har utgitt blant annet seks cd'er med gruppa «Slagr». Hytta har også utgitt fire soloalbum, og vunnet flere priser, blant annet Spelemannsprisen i 2017, og blitt kåret til Årets Folkemusiker under Folkelarmprisen i 2018.

Verk 2: *Eivind Buene* - Verk for fire munnharper og elektronikk
Eivind Buene (elektronikk) er kjent både som komponist av nyskapende samtidsmusikk og som romanforfatter, og studerte ved Norges Musikkhøgskole fra 1992 til 1998. I 1999 og 2000 var han huskomponist i Oslo Sinfonietta, og siden har han arbeidet som komponist, bosatt i Oslo. Han har skrevet for svært respekterte internasjonale ensembler som Ensemble Intercontemporain, Ensemble Musikfabrik og London Sinfonietta, samt flere europeiske symfoniorkestre og de fleste norske symfoniorkestre og ensembler. Buene arbeider også med jevne mellomrom med improviserende musikere, og utvikler nye arbeider i skjæringspunktet mellom improvisasjon og klassisk notasjon. Han har en rekke plateutgivelser bak seg, blant annet Possible Cities/Essential Landscapes (med Cikada), som han mottok Spellemannspris for i 2012.

Gled dere!